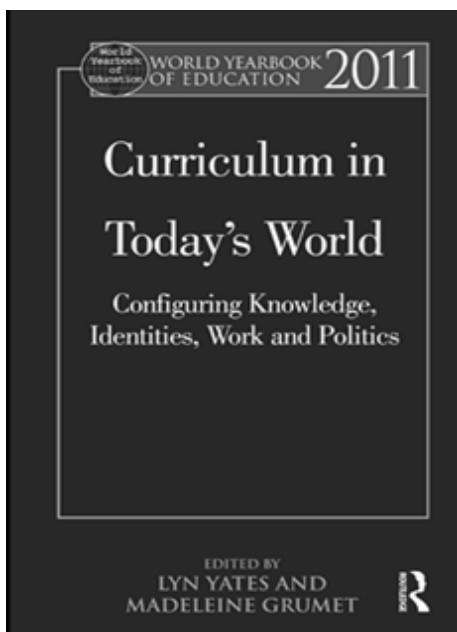

Lyn Yates, Madeleine Grumet (ur.), *Curriculum in Today's World: Configuring Knowledge, Identities, Work and Politics*

Abingdon: Routledge, 2011., 273 str.

Knjigu *Curriculum in Today's World: Configuring Knowledge, Identities, Work and Politics* pod uredništvom Lyn Yates¹ i Madeleine Grumet² objavila je 2011. godine izdavačka kuća Routledge. Knjiga je napisana na engleskom jeziku i sadrži 273 stranice teksta, od toga sedamnaest tablica i jednu shemu. Uz uvod i završnu riječ, knjiga se sastoji od ukupno četrnaest

¹ Lyn Yates profesorica je na Sveučilištu u Melbourneu, Australija, te autorica brojnih relevantnih publikacija u područjima svojih znanstvenih interesa: kurikulum, znanje, nejednakosti, identiteti i promjenjivi oblici politike i prakse odgoja i obrazovanja.

² Madeleine Grumet profesorica je na studiju odgoja, obrazovanja i komunikacije na Sveučilištu Sjeverne Karoline, SAD, i teoretičarka kurikula koja je objavila brojne radove koji interpretiraju kurikulum i poučavanje.

poglavlja podijeljenih u četiri tematske cjeline: „Curriculum and National/Global Identities“, „Curriculum, the Economy and Work“, „Curriculum and Knowledge“ te „Curriculum Responses to Politics and Vulnerabilities“. Sveukupno je dvadeset autora knjige, istraživača kurikula, koji dolaze iz dvanaest različitih država. Glavno pitanje kojim se bave autori knjige jest kako države diljem svijeta oblikuju kurikulum u odnosu prema promjenama u politici, prema demografijama i ekonomiji. Ova knjiga daje teorijski okvir za promišljanje kurikula u svijetu koji je istovremeno globalan, nacionalan i lokalni. Knjiga je namijenjena istraživačima odgoja i obrazovanja, tvorcima politika te doktorandima pedagogije i srodnih znanosti. Slijedi pregled po poglavljima. Prikaz pojedinog poglavlja sastoji se od cilja, metodologije te ključnih spoznaja.

U prvom, uvodnom poglavlju urednice Lyn Yates i Madeleine Grumet objašnjavaju temeljne pojmove, društveni kontekst pojedinih poglavlja te odnos svakog od četiriju tematskih područja s kurikulumom. Urednice objašnjavaju da je pojam „kurikulum“ u ovoj knjizi definiran kao „javno sankcionirana ili dogovorena verzija“ onoga što će učenici učiti i tko će postati. Smatralo se aktualnim istražiti odnos kurikula i svijeta iz nekoliko nacionalnih perspektiva zbog ekonomije i protoka stanovništva koji su utjecali na države i kurikule diljem svijeta. Zaključeno je da je odnos između nacije i kurikula recipročan: nacije konstruiraju kurikulum i kurikulum konstruira naciju.

Prva tematska cjelina sadrži četiri poglavlja te započinje poglavljem „Dressing

the National Imaginary: Making Space for the Veiled Student in Curriculum Policy“ autorice Georgine Tsolidis. Cilj ovog poglavlja bio je pregledom relevantne literature razmotriti ulogu kurikula u ulijevanju osjećaja „australstva“ te njegovu relaciju s iskustvima manjinskih učenika. Autorica zaključuje da projekcija uskog nacionalnog identiteta „loše“ priprema učenike za svijet gdje su nacionalne granice sve manje bitne i oblici kozmopolitanizma sve traženiji. Demokratska pismenost zahtijeva sposobnost kritičkog viđenja dominantnih diskursa.

Cilj trećeg poglavlja „Nationalism, Anti-Americanism, Canadian Identity“ autora Williama F. Pinara bio je analizirati dva rada nastala u razmaku od trideset godina koja razmatraju kanadski identitet. Novi smisao samosvjesnosti u Kanadi, tj. nacionalizam rezultirao je antiamerikanizmom, koji je bio konstantna i pokretačka sila kurikula. Antiamerikanizam utječe na kanadsku sposobnost samokritičnosti i samorazumijevanja. Stereotipi kojima se označavaju različitosti od Amerikanaca kontradikcija su kanadskom poštivanju raznolikosti. Autor zaključuje da bi svrha i kanadskog i američkog kurikula trebala biti proučavanje razlika i sličnosti između tih dviju nacija te zadržavanje na onome što je između, tj. što je različito.

Cilj četvrtog poglavlja „Curriculum Policies in Brazil: The Citizen Discourse“ autorice Elizabeth Macedo bio je doznati kako se u brazilskom nacionalnom kurikulumu artikuliraju značenja koja čine građanstvo tako snažnim izrazom u suvremenim brazilskim kurikulumnim politikama. Autorica zaključuje da kurikulum na snazi projicira građanina kao identitet koji uživa prednost i oko njega tvori pozitivan predznak. Snaga građanstva kao čvorišta nacionalnih politika kurikula dolazi iz određene praznine značenja koja omogućuje artikulaciju

zahtjeva različitih subjekata, a takva praznina implicira i nezadovoljavanje niti jedne specifične potrebe.

„Conceptualising Curriculum Knowledge Within and Beyond the National Context“ naslov je petog poglavlja autorica Berit Karseth i Kirsten Sivesind. Cilj rada bio je ustvrditi moguće implikacije globalizacije za dizajn kurikula i oblikovanje tema kao odgovor na te zahtjeve analizom kurikula između ranih 1990-ih i sredine 2000-ih u Norveškoj. Iako je društvena integracija temeljna vrijednost iza jezgrovnog kurikula i predmetnih kurikula iz 1990-ih, utilitarizam je postao temeljni u kurikulumu 2000-ih. Autorice zaključuju da trenutne politike i teorije rekonceptualiziraju kurikulum kao pedagoški alat za učenje umjesto okvirnog teksta što poučavati i učiti, a navedeno je vidljivo, tvrde, i u teoriji kurikula.

Druga tematska cjelina sadrži tri poglavlja te započinje poglavljem „Values Education Amid Globalization and Change: The Case of National Education in Singapore“ autora Jasona Tana. Svrha je rada pregledom literature raspraviti o pitanjima vezanima uz jednakost i vrijednosti u promjenjivu vremenu današnjice. Autor naglašava teškoće pomirenja stratifikacije na temelju akademskih postignuća i društveno kohezivnog društva. Tan zaključuje kako je uvođenje tržišnih vrijednosti (marketizacija) u škole služilo kao daljnji mehanizam diferencijacije unutar i između škola, ponekad radeći protiv ključnih vrijednosti odgoja i obrazovanja za vrijednosti.

Sedmo poglavlje „Preparing Students for the New World of Work: Critical Reflections on English Policy for Work-Related Learning in the Twenty-First Century“ napisala je Ann-Marie Bathmaker. Cilj je ovog poglavlja ustvrditi kako vizija svijeta koji se mijenja utječe na kurikulske politike u Engleskoj u prvom desetljeću dvadeset

i prvog stoljeća. Autorica je ustvrdila da škole postaju sve više orijentirane prema vrijednostima biznisa i ekonomije, s vrlo malo rasprave o tome kako oni tvore određeno, osiromašeno razumijevanje uloga i svrha odgoja i obrazovanja u dvadeset i prvom stoljeću.

Autori su osmog poglavlja „The Curriculum of Basic Education in Mainland China: Before and After the Reform and Opening Up“ Miantao Sun i Jiang Yu. Autori u ovom radu analiziraju kurikulum osnovnog odgoja i obrazovanja u Kini prije i poslije „Reform and Opening Up“. Analizom je ustvrđeno da se kurikulum izrazito promijenio od kurikula društvene aktivnosti, koji je nastao kao reakcija na kurikulum usmjeren na discipline, prema kurikulumu usmjerenom na to da učenici nauče kako učiti, surađivati, preživjeti i biti... Filozofija ovih promjena jest poučavanje prema učenju (umjesto učenje prema poučavanju).

Treća tematska cjelina sadrži tri poglavlja te započinje poglavljem „Curriculum Policies for a Knowledge Society?“ autora Michalea Younga, čiji je cilj bio prikazati i analizirati implikacije tenzija između nacionalnih vlada i internacionalnih organizacija u kurikulskim politikama. Young smatra da bi teoretičari trebali izazivati trenutne kurikulske politike jer zanemaruju ono što se pouzdano zna o prirodi znanja te dovode do postupnog pada ekonomskog razvoja u državama koje ih prihvate. Također, ove politike vode do novih oblika nejednakosti, tj. znanje moćnih i znanje za moćne. Autor naglašava da je uloga kurikulske teorije izložiti tu kontradikciju demonstriranjem specifičnih aktivnosti škola koje barem nekima omogućuju usvajanje „moćnog znanja“ i upućivanjem na vanjske sile koje ograničavaju ovu mogućnost.

Deseto poglavlje „Knowledge, Knowers and Knowing: Curriculum Reform in South

Africa“ autorice Ursule Hoadley razmatra prirodu kurikulskih reformi u Južnoj Africi. Autorica također raspravlja o razlici između kurikula i pedagogije, koja se u ovom radu razmatra u smislu „njemačke tradicije didaktike“. Ako kurikulum definira što se ubraja u valjano znanje, pedagogija definira što se ubraja u valjano posredovanje znanja. Uzevši ovo u obzir, autorica tvrdi da su pokušaji reformi da kontroliraju pedagogiju kroz kurikulum, ili njihovo stapanje, doveli do problema pri implementaciji tih kurikula. Razdvajanje kurikula i pedagogije otvara mogućnost donošenja načelnih odluka o tome što pripada gdje i kako postići odgojno-obrazovne aspiracije.

Autor je jedanaestog poglavlja „Making Nothing Happen: Affective Life Under Audit“ Peter Taubman. Autor raspravlja o odnosu pozicije učitelja i novog odgojno-obrazovnog poretka u SAD-u. Naime, u SAD-u je odgovor na neuspjeh reformskih sustava bio intenzivan program ograničavanja troškova, nadzora, privatizacije, generički pakiranih kurikula i zahtjeva za povećanom produktivnošću. Ova transformacija koja svu „krivnju“ za neuspjeh i nejednakosti stavlja na učitelja oblikuje praksu koja smanjuje učiteljevu autonomiju u ime osnaživanja, a svaku ideju koja nije sukladna navedenom smatra zastarjelom, opstruirajućom i nekoherentnom. Autor tvrdi da se u navedenim uvjetima učitelji osjećaju tužno, nervozno, dosadno i nepovezano s poljem odgoja i obrazovanja te se pita bi li sami ti osjećaji mogli pružiti različit način mišljenja, i odgovoriti na zahtjev da se napravi nešto ostvarivanjem ničega.

Četvrta tematska cjelina sadrži četiri poglavlja te započinje dvanaestim poglavljem knjige naslovljenim „Images of the ‘Other’ in School Textbooks and Islamic Reading Material in Pakistan“ autora Tariqa Rahmana. Cilj je ovog poglavlja dobiti

uvid u to kako su „drugi“ predstavljeni u pakistanskim udžbenicima i vjerskim tiskanim materijalima. Autor zaključuje kako slike „drugoga“ u pakistanskim udžbenicima prikazuju hinduiste, kršćane i zapadnjake u negativnom smislu. Kako bi pakistanska djeca naučila mirno suživjeti s drugima, nužne su promjene udžbenika, u kojima trebaju biti prisutne i rasprave drugih kultura te velike investicije u socijalnu skrb i odgoj i obrazovanje kako najsiriomašniji ne bi morali pohađati *madrasse* (vjerske seminare).

„In Search of Identity: Competing Models in Russia's Civic Education“ autora Anatolija Rapoport trinaesto je poglavlje. Autor vidi kurikularne reforme kao eufemizme koji skrivaju ili otkrivaju strukturalne promjene u društvu, kao reakciju na vanjske ili unutarnje izazove. Dva su takva izazova u Rusiji: izgradnja nacije i identiteta u novoj, neovisnoj Rusiji koja se pozicionirala kao nova republika koja pristaje uz demokratski razvoj te globalizacija koja je otkrila mnoštvo istina i neočekivano stvorila nove diskurse. Najizazovnije kurikulski zadatak u ovom novom okruženju jest razviti sposobnost dekonstrukcije prethodno nepropitivih pretpostavki kako bi se rekonstruirala i pregovarala novokontekstualizirana značenja.

Cilj četrnaestog poglavlja „Configuration of Knowledge, Identity and Politics Through the Current History Curriculum in Israel“ autora Eyala Naveha jest analizirati sadržaj aktualnog kurikula i odnos tog kurikuluma s pitanjima nacionalizma, globalizacije, politike identiteta i promjena u hegemonskoj kulturi. Zaključuje se kako je kurikulum povijesti u Izraelu još uvijek unutar vrlo primjetljive nacionalne paradigme. Usmjerenost na ishode i rezultate ispita guši svrhu razvijanja „otvorenog“ učenika, koji je dovoljno siguran da se nosi s izazovima i kompleksnostima budućeg života.

Autori su petnaestog poglavlja „The Challenges of Writing 'First Draft History': The Evolution of the 9/11 Attacks and their Aftermath in School Textbooks in the United States“ Jeremy Stoddard, Diana Hess i Catherine Mason Hammer. U poglavlju se pokušava odgovoriti na pitanje kako udžbenici govore o terorizmu, događajima 11. rujna i njihovim učincima. Zaključuje se da su udžbenici pod velikim utjecajem dominantnih društvenih i političkih viđenja perioda u kojem su pisani. Autori ovog poglavlja predlažu autorima udžbenika uključivanje više sadržaja o kontroverzama povezanim sa suvremenim događajima te različitim perspektivama, čime se učenicima daje prilika za uključivanje u analizu i evaluaciju suprotstavljenih perspektiva kao oblik demokratskog odgoja i obrazovanja.

Zaključno, knjiga „Curriculum in Today's World: Configuring Knowledge, Identities, Work and Politics“ na konzistentan način predstavlja novi pristup perspektivama kurikula iz različitih dijelova svijeta, koji uokviruje promjenjivost. Iščitani teorijski okvir knjige jest kurikulska teorija postmodernerekonstrukcije. Iako korištena metodologija nije detaljno opisana u svim poglavljima, vidljiva je njezina sustavnost u smislu korištenih postupaka. Dijalog stručnjaka očituje se otvorenošću i neutralnom argumentacijom u pokušajima analize kurikulskih dokumenata i teorije kojoj je u ovoj knjizi dana prednost nad praksom. Zbog relevantnih i aktualnih pitanja koje razrađuje knjiga je prikladna za teoretičare i tvorce kurikula te doktorande pedagogije i srodnih znanosti kao uvid u perspektive kurikula različitih država i kao izvor promišljanja o kurikulumu u navedenim relacijama.

Katarina Rengel, asistentica

Odsjek za pedagogiju
Filozofski fakultet u Osijeku